

Repolainen 103

Jäsentiedote 3/2023

Repolainen

*Repola-seura ry:n jäsenlehti
Numero 103, 3/2023, lokakuu*

Numeron 104 aineisto lähetettävä päätoimittajalle 15.11.2023 mennessä

Päätoimittaja

Lea Tserni-Puittinen
leatserni@gmail.com
puh. 050 520 4121
Kylänlahdentie 24, 81810 Jamali

Toimituskunta

Repola-seuran hallitus

Repola-seura ry

Hallituksen ja toimihenkilöiden yhteystiedot ovat takakannen etusivulla.
Seuran nettisivut ovat osoitteessa www.repola-seura.net, josta löytyy myös vanhoja Repolaisen numeroita.

Jäsenhakemukset ja osoitteenmuutokset

Jäsensihteeri Päivi Kiiskinen, Kiehiskuja 3, 80140 Joensuu,
gsm 050 511 6580, paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuosijäsenmaksu 30 e, kannatusjäsenmaksu 100 e
Vuosijäsenmaksu maksetaan toukokuun aikana Repolaisen takakannen osoitetarrassa oleva viitenumero mainiten.
Seuran pankkitili: Op Polvijärvi, FI05 5354 0420 0466 26

Painopaikka: Kirjapaino PR-Offset, Joensuu

Kansikuva: *Kiirikki – Kiirikoff -päivää vietettiin Lieksassa heinäkuussa 2023. Sukua oli koolla iso joukko. Lehden sisäsivuilla lisää Kiirikien kuvasta (kuva Sergei Morozov)*

Matkalla Repolassa heinäkuussa 2023

Repolaan pääsyssä on ollut haasteita viime vuosina. Kuluneen kesän aikana ja ilmeisesti myös tälläkin hetkellä Repolaan voi matkustaa Suomesta. Kävin Repolassa ja Haukkasaassa taas kerran heinäkuussa 2023. Matka taittui omalla henkilöautolla Kostamuksen kautta. Matkaviemisinä oli pahvilaatikollinen Karjalan heimo- ja Repolainen-lehtiä Repolan kirjastoon. Mukana oli myös uudempia Repolaisia. Raja-asemalla lehtiä tutkittiin tarkasti, niiden merkitystä kyseltiin ja osa jopa valokopioitiin. Raja- ja tullihenkilöitä voi kiittää työnsä perusteellisesti suorittamisesta ja mielenkiinnosta harrastuksiamme kohtaan. Perusteellisen kontrollin perusteella huomautettavaa ei tietenkään löytynyt, joten matkani eteni.

Tiet ovat monin paikoin Karja-

lassa paremmassa kunnossa kuin Suomen puolella, mutta viimeiset 114 kilometriä ennen Repolaa olivat aika huonoja. Matkalla oli tukkirekka kyljellään ojassa tien petettyä, mutta nostotyöt olivat jo käynnissä. Tukkirekkojen lisäksi muut kulkijat olivat pääasiassa Ladoja ja Uazeja, jotka tiestölle sopivat parhaiten. Oma Corolla-90 oli nyt ensimmäisellä kesäreissullaan Repolassa. Talvella 2018 samaisen auton reitti kulki Repolaan Lieksan Inarin kautta.

Repolan kirjasto otti mielellään vastaan lehtilahjoitukset. Sukulaisiani tapasin Repolassa arkisissa töissä ja Haukkasaassa lomailemassa. Viemisinä oli mm. juustoa, jota saa olla vain omaksi evääksi tai tutuille lahjaksi yhteensä enintään viisi kiloa. Postitin myös Repolainen-lehden viimeaikaisia numeroita Venäjän postin kautta, kun postin kulku on rajan yli keskeytynyt. Lehdet toki löytyvät myös PDF-muodossa netistä. Repolaan oli palautunut Suomeen lähetettyjä postikortteja, joten jos odotettu lähetys ei ole tullut perille, niin kuitenkin meitä on ajateltu ja yritetty muistaa.

Haukkasaassa oli tänäkin kesänä puurakentamisen ja perinne-keskitöiden kenttäkoulu. Kylän rakennustöissä oli käynnissä tuulimyllyn viimeistely mm. myllynkivi tuli laitetuksi paikalleen. Uutena työnä oli alkanut Pottojevin riihen hirsikehikon veistäminen. Kenttä-

Konstantin Petrov (vas.) ja Jura Pottojev valikoivat riihen rakennuspuuta Haukkasuaressa heinäkuussa 2023 (kuva Antti Pottonen)

koulun ohjelma oli monipuolinen ja laadukas. Ruokatarjoilu ja muut leiriolosuhteet toimivat hyvin. Suomalaisten juustojen kanssa oli maistiaisina georgialaista Cha Cha -rypälejuomaa aivan kuin Suomen euroviisujen juhlistamiseksi.

Maaailman tilanne vaikuttaa suuressa ja pienemmissäkin mittakaavoissa ihmisten elämään rajan molemmilla puolilla. Yhteydenpito ja vierailut Repolaan ovat vuosien kuluessa olleet välillä jopa mahdottomia. Nykyinen tilanne ja monien Repolassa aiemmin käyneiden ikääntyminen on vaikuttanut siihen, että jotkut meistä eivät välttämättä tule enää koskaan käymään Repolassa.

Viisumien välittäjän mukaan Venäjälle hakee tällä hetkellä vii-

sumeita ainoastaan viisumin uusi-jat, eli ensikertalaisia tai viimeksi ennen koronaa matkailleita ei ole enää liikenteessä. Tämä on täysin ymmärrettävää. Ulkoministeriö kehottaa välttämään kaikkea matkustamista Venäjälle, eikä muutosta suositukseen ilmeisesti näy lähitulevaisuudessa. UM:n matkustustiedotteet ovat suosituksia, vastaat matkapäättöksestäsi aina itse, toteaa ministeriö. Lisäksi on syytä huomioida, että Venäjän lainsäädännön nojalla voidaan myös ulkomaalaisia tuomita sakkoihin tai vankeuteen mm. Venäjän asevoimia arvosteluvista toimista tai puheista.

***Syysterveisin Antti Pottonen,
Repola-seuran puheenjohtaja***

Haukkašuaaren kuulumisia

Mujejärven piirissä Haukkašuaarella arkkitehtien, puušeppien ta kirvešmiehien kešäkoulun aikana entisettäh Pottojevin aittua, kylän tuulimyllyö ta Kanasiens riihie.

Nuoret ihmiset kahekši netäliksi tullah Haukkašuaarella opaštumah ta ruatamah ammatimiehien johtamissa ryhmissä jo viisi kešyä peräkkäh. Kešäkoulušša on kakši kirvešmiehien ryhmyä: yksi rakentau myllyö, toini – riihie, on puušeppäryhmä, kumpani veistäy puukorissukšie ta on käsityöryhmä, kumpasešša opaššutah ompelomah ta luatimah käsitöitä.

— Myö kaivoma riihen pohjan, jotta varmah tietyä missä oli šen ovi, missä šeiso kiukua. Näkimä, jotta riihi šeiso kivialuštalla, tiijuštima šen kokoja. Niise tänä vuotena tiijuššin enemmän Haukkašuaaren

kiriköštä. Šiitä rakennettih časoun'akši, ka myöhemmin rakennettih alttari ta še tuli kirikökši, šano kirvešmiehien ošaššon vetäjä Aleksanteri Jaaskelainen.

— Myö rupesima rakentamah riihie. Tänä vuotena emmä kerkie noštua šitä, ka enši vuotena varmašti lopetamma. Niise puušeppäošašto valmisti korissukšie aittua varoin ta myö panima niitä kattoh. Naiset ommeltih tänä vuotena miešpukšuja ta kuvottih nieklalla, lisäsi Haukkašuaaren koulun johtaja Konstantin Petrov.

Kešäkoulun viimesenä päivänä piettih Haukkašuaaren kyläpäivä. Vierahat tultih kaikista lähikylistä. Päivän piätapuhtamana oli jauhinkivien ašettamini mel'licčäh.

OmaMedia 17.7.2023

Jauhinkiveä nostetaan paikoilleen (kuva Traectoria)

Hippisten sukua koolla Lieksassa

Kesä 2023 toi taas yhteen Repolasta lähtöisin olevan Hippisen suvun jäseniä. Edellisen kerran oli kokoonnuttu vuonna 2018. Tapaamisia on ollut noin 3-4 vuoden välein 2000-luvulla. Lieksasta tai Lieksan läheltä on aina löytynyt jokin mukava kokouspaikka.

Sukutapaaminen pidettiin tällä kertaa Lieksan Timitran leirintäalueella. Vuosien mittaan sukutapaamisen osanottajat ovat vähentyneet luonnollisen poistuman muodossa, kun nyt paikalla olleiden serkusten vanhemmat ovat siirtyneet ajasta ikuisuuteen. Heinäkuun tapaamisessa Pielisen rannalla koossa oli noin 20 serkusta tai serkkujen lapsia. Kaunis kesäpäivä juhlisti tapaamista. Päivä meni huvassa tarinoidessa ja kahvitellessa. Valokuvia nykisestä Repolasta näytti Repolaseuran sihteeri Lea Tserni-Puittinen. Olli Lehtinen piti tilaisuudessa ansiokkaan esitelmän Hippisten sukuhistoriasta. Tässä seuraavassa Olli kertoo Hippisten suvusta Repolaisen lukijoille.

Feodor ja Anna Hippisen elämänvaiheita

Sukutapaaminen oli tarkoitettu koskemaan *Feodor Antoninpoika Hippisen* (Gippijev) s. 3.3.1899 Repolassa ja k. 20.2.1942 ja hänen puolisoidensa lähisukua. Feodorin ensimmäinen puoliso oli *Anna Siimanainen* s. 24.10.1899 Repolan

Kolvasjärven kylässä ja k. 6.8.1924 tapaturmaisesti Lieksassa vieden mukanaan syntymättömän lapsen. Äitini Helmi oli tuolloin vain vuoden ja vajaan neljän kuukauden ikäinen ja vanhempi sisko Veera vajaa neljä vuotta. Anna on haudattu Lieksan kirkkopuistoon vanhan tsasounan viereiselle hautausmaalle, tarkempi paikka ei kuitenkaan ole tiedossa. Anna on minun ja kahden veljeni mummo.

Ukki Feodor toimi Repolassa mm. kunnansihteerinä ja oli monissa kuntalaisten kokouksissa sihteerinä, joita pidettiin v. 1918–1921 epävakaisissa olosuhteissa. Hän kävi myös Repolan seminaaria, mutta se jäi kesken, kun seminaari lakkautettiin ja se olisi pitänyt suorittaa loppuun Sortavalassa tai Suistamolla. Lieksassa hän toimi Lieksan Kauppa Oy:ssä kirjanpitäjänä. Ison kauppaliikkeen omistajasuku Maurot olivat ukin pikkuserkkuja.

Ukki kuoli nuorena, vain 42-vuotiaana ja hänet on haudattu Mähkön hautausmaalle. Feodor ja Anna olivat tulleet Lieksaan vuoden 1922 tammikuussa. Feodorin lisäksi vain

Feodor ja Aino Hippisen hääkuva tammikuulta 1925. Kuvassa myös lapset: Veera seisomassa, Helmi isänsä sylissä ja Tuulikki Aino-äitinsä sylissä (Olli Lehtisen kotialbumi)

yksi hänen veljistään tuli myös Suomen puolelle. Annan äiti sekä veli Ville olivat tulleet Suomeen jo 1921. Annan isä Teppo Stepan Simanainen-Semenov oli kuollut jo Kolvasjärvellä 1913.

Repolassa eläessään Feodor ja Anna Hippinen asuivat pogostalla eli Repolan keskustassa kunnantalossa, jonka neuvostoliittolaiset sittemmin polttivat jatkosodan alussa.

Ukin toinen vaimo oli pielisjärveläinen Aino Puumalainen s.

15.4.1902 ja k. 13.4.1963. Ukin ja Ainon jälkeläisiä syntyi viisi tyttöä ja kolme poikaa. Yksi tyttö kuoli jo nuorena. Aino kuoli Lieksassa ja hänet on haudattu Mähkön ortodoksiselle hautausmaalle.

Esivanhemmat

Feodor Hippisen esivanhemmat löytyvät Repolan kylistä. Feodorin äidin Pelagia (Palaga) Pavelintytär Ivanovan puolelta päästään yhdeksän sukupolvea taaksepäin. Asuinpaikkoina ovat olleet Repolan Pogosta, Lusma, Koroppi, Virran-niemi, Kolvasjärvi. Vanhin tiedossa oleva Leontei oli syntynyt noin 1698 – 1718 Kolvasjärvellä. Tähän sukuhaaraan liittyy Lieksan Maurot ja Nurmeksen Mauraset. Pelagian isän puolelta Evdokim Ivanov oli syntynyt noin 1708.

Ukki-Feodorin isän, Antonin eli Ontto Hippinen-Gippijevin, sukuhaaran vanhin tiedossa oleva jäsen on seitsemän sukupolven takaa Semen Gippijev, syntynyt arviolta 1654-1704. Antonin äidin puolelta tulee yhteys mm. Tserneihin ja tämän haaran vanhin tiedossa oleva on seitsemän sukupolvea sitten elänyt Vasilei Dimitreinpoika s. noin 1704.

Anna-mummon isän puolella vanhin tiedossa oleva jäsen on Afanasei, syntynyt arviolta 1602-1662 Suojärvellä seitsemän sukupolvea sitten ja tämän sukuhaaran kautta tulee yhteys Grigorieff-sukuun.

Riiko oli Feodorin isoukin Ivanin veli. Isän äidinpuolelta vanhin N.N: Mihailintytär, syntynyt noin 1704.

Annan äidin puolelta vanhin tieto on äiti Katariina (Jekateriina) Fadeintytär s. 1876 ja kuoli 1941, haudattu Lieksaan. Katariina oli kotoisin Ahnuksesta (Ostretshino) Syväri-joen varrelta. Syväri padottiin 1953 Ahnuksen eteläpuolelta ja siihen syntyi Leningradin vesivaranto, järvi. Se merkitsi samalla Ahnuksen kunnan jäämistä veden alle. Valitettavasti kunnan arkistotietoja ei ole löytynyt, ei Pietarista eikä Petroskoista. Anna-mummon esivanhemmat ovat asuneet Repolassa, Kolvasjärvellä, Rukajärvellä ja Suojärvellä.

Sukulaisia Venäjällä

Ukin suvusta hän ja veli Ville (Vasili) tulivat Suomen puolelle. Veli Grigori eli

”Hippi-Grishka” ja sisko Tatjana jäivät Repolaan. ”Hippi-Grishka” oli Nikolai Laineen (Nikolai Gippijev) isä ja hänet teloitettiin 15.11.1937. Nikolai Laine tunnetaan Karjalan kansalliskirjailijana. Nikolain lapsista poika Nikolai asuu Petroskoissa ja toinen poika Boris ja tytär Tatjana ovat jo siirtyneet ajasta ikuisuuteen, vain Boriksella on lapsia. ”Hippi-Grishkan” lapset Maija ja Elviira ovat kuolleet ilman perillisiä ja heidät on haudattu Repolaan.

Anna-mummon serkkuja asuu ainakin Petroskoissa, Tverissa ja

Kotlasissa lähellä Arkangeliä. Venäjän serkkuihin minulla on yhteys ollut Nikolai Gippijeviin, jonka tapasin Petroskoissa. Tverin serkkuun Mihail Tutskoviin yritin yhteyttä, mutta ei löytynyt yhteistä kieltä. Repolassa olen käynyt kerran vuonna 2014. Luulen ettei kukaan serkuistani tai heidän jälkeläisistään ole vierailut Repolassa. Mummo-Annan veljen Villen poika Markku on käynyt useasti ja hänellä on ollut tilaisuus käydä myös Kolvasjärvellä.

Sukuyhteydet Suomessa ja maailmalla

Ukki-Feodorin sukuyhteydet rakentuvat ukin lapsien ja lapsenlapsien kautta ja niitä jälkeläisiä on eri puolella Suomea sekä ainakin Ruotsissa ja Saksassa. Anna-mummon sukuyhteys rakentuu meidän kolmen veljeksensä kautta. Äitini enon Villen kautta löytyy jälkikasvua Kanadassa.

Tässä seuraavassa muutama esimerkki ukkini Feodorin serkkuyhteyksistä sukututkimuksen mm. Geni-tietokannan kautta löydettyinä. Merkinnot esim. toinen serkku eli pikkuserkku (2c) – seitsemäs serkku (7c) sokeriserkku. Näitä yhteyksiä on runsaasti ja voisi sen perusteella sanoa, että asukasmäärältään pienessä Repolassa lähes kaikki ovat jonkin asteisia serkuksia keskenään.

Repola-seuran nykyisen hallituksen henkilöt ovat jotakin kautta si-

Hippisten suvun serkkutapaaminen Lieksassa 2023 (kuva Kari Saari)

nistä linjaa (verisukulaisia) myöten serkkuyhteydessä. Yhteydet vaihtelevat 4. serkun (4c) ja 6. serkun (6c1r) välillä.

Kirjan Repola - *Elämää ja ihmisiä kahdella puolen rajaa* (2017) artikkelien kirjoittajiin ja sukuihin löytyy seuraavat yhteydet:

Elämää Repolan Haukkasaassa, serkkuyhteyksiä Pottosiin 3c-5c Suomeen liittyminen ja eroaminen, serkkuyhteys Kyöttisiin 6c Rauhattomuuksia Lusmassa 1921, serkkuyhteys Konstantinova, Vasili Ivanov oli ukin setä Hulda-mummo ja suvun vahvat naiset, serkkuyhteys 5c

Pakkasella pakoon Kuhmoon, serkkuyhteys 4c ja Homasiin 3c Tuulivaarasta Kevätniemen sahayhdyskuntaan, serkkuyhteys 5c

Tässä kirjoittamani kooste äitini Helmi Lehtisen ja hänen vanhempiensa Feodor ja Anna Hippisen sukuasioista. Olen käyttänyt näihin selvityksiin sekä Petroskoin arkiston tietoja että Geni-yhteyksiä, minkä avulla voidaan edelleen selvittää sukujamme.

Olli Lehtinen

Muisteluja Repolasta

Aika rientää ja ikää karttuu. Kesän aikana on tullut usein mieleen, mitä rajan takaiseen Repolaan ja siellä oleville ystäville kuuluu. Vähäiset tiedot, joita sieltä kantautuu, kertovat hiljaiselosta kylässä. Kesävieraita on ollut aikaisempaa vähemmän, jonka on arveltu johtuneen autoilla liikkumisen ongelmista, varaosien, öljyjen ja polttoaineiden saannin vaikeutumisesta. Aasukkaat ovat kuitenkin selviytyjiä, kuten ennenkin, jo Neuvostoajan sanonta ”Ei voi valittaa” tulee helposti ajatuksiin.

Monena kesänä minunkin matkani suuntana oli isäni synnyinseudut. Erityisesti mieliin on painunut ensimmäinen Repolan matka Pekka-veljeni kanssa. Kävimme silloin Lentierassa saakka tapaamassa Valentina-serkkua, joka esitteli kylää ja kaunista taloa järven rannalla. Hänen miehensä oli toiminut siihen aikaan puutavaran luovuttajana Enso-Gutzeitille ja oli saanut lahjaksi Finlandia-vodkapullon puisessa lahjapakkauksessa ja hyvän puukon, joita hän ylpeänä esitteli. Vaikka lahjojen saannista oli jo vuosia, Finlandia-pullo oli edelleen avaamaton.

Menomatalla olimme pysähtyneet Kiimovaarassa varmistamassa, että olimme oikealla reitillä. Karjalaa puhuvat sisarukset olivat

hyvin iloisia ja ystävällisiä ja välttämättä halusivat, että paluumatkalla käymme taas heitä tapaamassa. Näin myös teimme ja siinä meitä kestettiin teetä ja lettuja marjahillon kera nauttien. Heillä ei ollut aikaisemmin suomalaisia kulkijoita käynyt ja juttua riitti.

Repolan kylällä pysähdyimme siinä teiden risteyksen lähellä olleen kaupan kohdalla. Siinäkin varmistelimme, mitä tietä on lähdeittävä ajelemaan, jotta päästään Mujejärvelle ja edelleen Kostamukseen. Meitä neuvoi ystävällisesti sotilaspukuinen henkilö, olihan Repolassa silloin vielä suurehko varuskunta kasarmeineen. Ei siinä papereita kysely, toivotteli vain hyvää matkaa.

Vaikka useita matkoja sekä Repola-seuran merkeissä että omalla autolla yksityisesti olen tehnyt Repolaan, on minulla pelkästään hyviä muistoja. Vain yhden rengarikon olen kokenut, mutta siitäkin selvittiin hyvin kotiin saakka. Olen tavannut isäni sukua ja saanut yksityiskohtaista tietoa heidän vaiheistaan, olen kävellyt isäni kotikylän tantereilla, käynyt Omelien Melitsäkosken rannoilla sekä koskien kuohuessa että vähäisen virtauksen aikana, kun koskien kivet ovat näkyvissä. Olen ollut uudelleen pysyttämässä Kyötin puolella matka-

miehen ristiä, joka oli juurestaan lahonnut ja kaatunut. Olen kävellyt Roukkulaan menevää tietä jonkin matkaa. Myöhemmin olen kuullut, että siellä on ollut kylän hautausmaa, sinne asti emme kuitenkaan menneet. Viimeisten matkojen aikana kylään ei enää päässyt, tiellä oli puomi ja vartijat puomilla.

Repolan kylä tuli tutuksi kävelytretkien aikana. Lieksajärven rantaan olen käynyt uimassa, Haukkasaareissa

tutustunut Haukkasaaren ja Pottosen suvun historiaan, Keyrinielessä erittäin hienoon maisemaan ja miten se liittyy Mannerheimin metsästys- ja kalastusmajan historiaan. Kaikissa näissä paikoissa käynti saa vuosien myötä muistoissa ”kultaiset kehykset” ja ajatuksen, jospa vielä joskus...

Ville Pönttönen

Valentina ja Viktor Rabusin talo Lentierassa 1994 (kuva Ville Pönttönen)

Karjalan Sivistysseura sukututkimuksen tukena

Helsingin Luotsikadulla Karjalan Sivistysseurassa tehdään merkityksellistä työtä Karjalan kielen kulttuurin ja historian säilyttämisessä ja viestimisessä. Tapasin Sivistysseuran tiimin Eilan, Jensin ja Marien, jotka kaikki näyttivät suhtautuvan työhönsä intohimoisesti. Facebook, Instagram ja Youtube ovat aktiivisessa käytössä.

Vienan Karjalasta Suomeen tulleet kauppiaat perustivat aluksi Vienan Karjalaisten Liittona tunnetun yhdistyksen vuonna 1906. Yhdistys edisti alun perin Vienan Karjalan asukkaiden elinoloja ja kulttuurillista eheyttä tukemalla rahalli-

sesti mm. kiertokoulua. Yhdistyksen nimi muutettiin myöhemmin Karjalan Sivistysseuraksi, jolloin fokus samalla laajeni Vienaa, Aunusta ja Raja-Karjalaa koskevaksi. Suistamosta kotoisin olleella Iivo Härkösellä oli merkittävä rooli yh-

Sivistysseuran tiimi Eila, Marie ja Jens työn touhussa (kuva Jorma Turunen)

distyksen kehittämisessä. Hän oli kirjailija, opettaja ja kansanperinteen kerääjä. Härkönen oli Karjalan Sivistysseuran sihteeri, toimistonjohtaja ja aikakauslehden toimittaja vuosina 1906-1938. Hän toimi myös Itä-Karjalan toimituskunnan osastonjohtajana ja kansliapäällikkönä 1918-1922 sekä pakolaistoitumikunnan ja Suomen kirjailijaliiton sihteerinä.

Itse Petroskoista kotoisin oleva nykyinen toiminnanjohtaja Eila Stepanova kertoi yhdistyksestä ja sen palveluista. Jäseniä on tuhatkunta ja toiminta perustuu omaan vuosien aikana kerättyyn varallisuuteen. Valtionapua ei ole saatu eikä haettu.

Luotsikadun tiloissa on kattava karjalaisaiheinen kirjasto, jossa voi käydä selaamassa, skannaamassa tai kuvaamassa kirjoja. Itse otin valokopioita himoitsemastani Klaus Castrenin omakustanteesta Gordenin suku, jota Antikvaarissa ei ole saatavana.

Sampo-tietokanta on käytössä, mutta Sivistysseurassa on paljon myös sellaista aineistoa, joka ei ole Sammossa. Sukututkijoita palvelee sukututkimustoimikunnan legendaarinen Santeri Palviainen, joka on seuran hallituksen jäsen.

Apurahoja myönnetään opiskelijoille ja erilaisille hankkeille. Yhdistyksellä on verkkokauppa, jossa myydään sekä omia kustanteita että edustustuotteita. Esimerkiksi Peppi

Sivistysseuran edesmennyt monitoimimies ja toimistonjohtaja Iivo Härkönen (kuva Jorma Turunen)

Pitkätossua on käännetty karjalan kielelle. Youtubesta löytyy webinaarisarja, joka kertoo Karjalan sukunimistä. Luotsikadun tiloihin toivotetaan tervetulleeksi kaikki kiinnostuneet, mutta ajanvaraus on suositeltava.

Sivistysseuran julkaisu Karjalan Heimo on hieno ja ammattitaitoisesti toimitettu lehti. Sitä on julkaistu vuodesta 1906 ja se ilmestyy kuusi kertaa vuodessa. Lehteä saa myös irtonumeroina ja jatkuvana tai määräaikaisena digitilauksena. Esimerkiksi numerossa 3-4/2023 kerrotaan Kuhmosta, joka käynnisti suomalais-ugrilaisen kulttuuripääkaupunkivuotensa kaikille avoimin juhlallisuuksin ja kansain-

Seuralla on monipuolisen kirjaston lisäksi laajaa julkaisutoimintaa (kuva Jorma Turunen)

välisen konferenssin voimin. Niin ikään kerrotaan Sallan läskikapinan johtajasta Juuso Materosta. Kapinan seurauksena syntyi Uhtualle Pohjan poikien kommuuna. Eeva-Kaisa Linna on kirjoittanut jutun 150 vuotta sitten syntyneestä Paavo Ahavasta. Löytyypä lehdestä myös Repola-Seuran entisen hallituksen jäsenen Lea Tajakan juttu Ilomantsin itkuista, jotka Martta Kuikka toi Suojärveltä.

Karjalan Sivistysseura on monipuolisella toiminnallaan esimerkki aktiivisten ja osaavien ihmisten yhteisöstä, jonka olemassaoloa ja kehittymistä kieltämättä auttaa seuran jo alkuaikojen mahdollistama vankka taloudellinen pohja.

Jorma Turunen

SAMPO on Karjalan Sivistysseuran internetsivuilla vapaasti käytettävissä oleva tietokantapalvelu, johon on koottu KSS:n hallussa olevaa tietoa ja asiakirjoja. Aineisto keskittyy KSS:n perinteisille toiminta-alueille Vienan Karjalaan, Raja-Karjalaan ja Aunukseen. Tietokannan aineisto koostuu Karjalan Heimo -lehdessä ja sitä edeltäneissä lehdissä julkaistuista artikkeleista, karjalaisten tutkijoiden tuottamasta tutkimusaineistosta, kartoista sekä Karjalan ortodoksisten seurakuntien kirkonkirjoista. Aineistoa voi hakea sukujen, henkilöiden ja paikkojen nimillä sekä asiasanoilla. Sampo-tietokanta sisältää myös seuran laajan valokuvakokoelman, jossa nykyisellään on yli 5 000 valokuvaa. Monet niistä kuvaavat kyliä, joita ei enää ole.

<https://sampo.karjalansivistysseura.fi/>

Kiirikki-päivä Lieksassa 15.7.2023

Aurinkoisena ja lämpimänä heinäkuun päivänä Lieksan sataman Gril-lituvalle kokoontui noin 40 hengen joukko vieraita eri puolelta Suomea viettämään Kiirikki-päivää. Sukutapahtuman järjestäjinä ja vetäjinä olivat Rauni Hietanen, Jouni Korhonen ja Anna-Maija Timonen.

Juhlapäivän ohjelmaan sisältyi ark-kimandriitta Andreaksen panihida edesmenneille sukulaisille, ruokailu, Laila Kinnusen lauluja lieksalaisen Jatta Kettusen upeana tulkintana ja tietenkin vapaata seurustelua ja tarinointia. Tärkeä ohjelmanumero oli vieraiden esittäytyminen, mikä helpotti ymmärtämään, kuka kukin on. Kunnioitetuin osallistuja oli vuonna 1931 Lieksassa syntynyt Irja Mikkonen (os. Kiirikki). Kesän suukokous oli järjestyksessään jo viides. Ensimmäisen kerran suku kokoontui Ruunaalla vuonna 2008 ja sen jälkeen vuosina 2012, 2016 ja 2019.

Katsaus menneisyyteen

Miksi tapahtuma sai nimeksi Kiirikki-päivä ja millaiset juuret ovat pitäneet juhlaväen yhdessä? Rukajärven volostin Tiiksin kylässä oli 17. vuosisadalla asui pätevä, kansan luottamusta nauttiva ja ilmeisesti lukutaitoinen talonpoika Ontro Riikonpoika 1675-1750. Mielenkiintoista on, että sukulegendaan mukaan Ontron isä Riiko oli ollut ortodoksimunkki, joka olisi tullut Karjalaan Kreikasta. Siihen aikaan

kirkonmiehet olivat yleisesti ottaen enemmän koulutettuja kuin talonpojat ja lieneeko sen takia Ontro ollut mahdollisesti melko sivistynyt mies omassa yhteisössään. Paikallinen väestö valitsi hänet muutaman kerran koko Rukajärven volostin staaroksi. Ontro Riikonpojan jälkeläiset ajan myötä jakaantuivat neljäksi sukuhaaraksi: Kiirikit (Kirkov), Hokanen (Fokin), jotka asuivat Ontrosenvaarassa ja Morozkat (Morozov), Ontroset (Andronoff), jotka asuivat Tiiksissä. Kiirikin suku polveutui Kiirikki Timonpojasta 1773-1820, joka oli yllä mainitulle Ontrolle pojanpojanpoika. Kiirikki asui koko elämänsä Tiiksissä mutta hänen pojat Danila ja Ivan isän kuoltua muuttivat Ontrosenvaaraan, jossa jo asuivat Hoka-set.

Venäjän kansalaisodan seurauksena Lieksaan alueelle 1920-luvun alussa saapui ja jäi asumaan satoja pakolaisia Itä-Karjalasta. Suurin osa saapuneista oli kotoisin Repolasta, mutta joukkoon mahtui muualtakin esimerkiksi Porajärveltä, Paateneelta ja Rukajärveltä.

Kiirikki-päivän vieraista suu-

Feodor Kiirikin perhe Lieksassa (kuva Jorma Korhosen kotialbumi)

rimman osan juuret johtavat Rukajärven Ontrosenvaaran Kiirikki-sukuun. Pääosin juhlavieraat ovat yhteydessä kahteen perheeseen:

1. Ville Vasilinpoika Korhonen (entinen Kiirikoff) 1885-1927, puoliso Anna Zahareintytär Korhonen 1883-1930 luku (entinen Kiirikoff, os. Filipov, synt. Rukajärven Ontajärvi) ja

2. Feodor Jermolainpoika Kiirikki (entinen Kiirikoff) 1883-1953, puoliso Maria Kiirikki 1885-1964 (entinen Kiirikoff, os. Stepanov, synt. Jyskyjärven Pääkköniemi).

Ville Korhosen perhe siirtyi Suomen puolelle vuonna 1920. Muutaman vuoden Kymminlinnan pa-

kolaisleirissä elämisen jälkeen perhe tuli Lieksaan. Feodor Kiirikin perhe tuli Lieksaan vuonna 1921 todennäköisesti joulukuun lopulla. Kummassakin perheessä oli 9 lasta ja suurin osa heistä jäi asumaan Lieksaan.

Korhosen ja Kiirikiin isännät olivat aktiivisesti vastustaneet neuvostovallan tuloa osallistumalla Karjalan kansannousun aseelliseen kapinaan vv.1921-1922. Ville Korhonen jopa joutui isänsä kanssa niin sanotulle Mustalle listalle, sen kolmanteen ryhmään. Käytännössä perheillä ei ollut paluumahdollisuutta Karjalaan.

Edellä mainittujen perheiden

lisäksi Lieksassa oli asunut muitakin Kiirikin suvun ihmisiä esim. kauppias Mikko Kiirikow (Feodor Kiirikin velipuoli) 1898-1957, karjalaisen kansanrunouden taitaja ja esittäjä Darja Kiirikov 1859-1935, Pelagia (Paula) Mauranen (os.Kiirikoff) 1905-1980 jne.

Tällä kertaa Lieksan sukukouksessa oli edustettuna ensimmäinen kerran paitsi Kiirikki-suvun jäseniä, myös muita Lieksaan 1920-luvulla tulleet, aiemmin mai-

*Ville Korhosen perhe Kyminlinnassa
(kuva Karjalan Sivistysseuran Sampo-tietokanta)*

nitun rukajärveläisen Ontro staa-rostan yhteydessä mainittuja sukua. Tähän joukkoon voidaan laskea veljesten Jekki ja Risto Andronoffin sekä Pankakoskella asuneen Paula Markkisen (entinen Morozov) jälkeläiset.

Tämän artikkelin kirjoittajan sukulaisiakin on asunut joskus Lieksassa. Pakolaisleirillä Lieksassa vuonna 1922 asuivat vaarini isän Vasili Timonpoika Morozovin perhe, vaarini setä Vasselei Vasilinpoika Morozov ja vaarini eno Vasili Jaakonpoika Fokin (Hokanen), joka oli töissä sahalla asuen Romanoffin talossa. Hän lähti takaisin Karjalaan vuoden 1923 loppupuolella.

Sukutapahtumassa sovittiin, että jatketaan kokoontumisia samaan malliin eli tavataan seuraavan kerran jälleen kolmen vuoden kuluttua.

Sergei Morozov

Uutinen Repolasta

Tulipalo tuhosi Repolan kulttuuritalon

Kylän kohtaamispaikka ja kylän keskus, puinen kulttuuritalo paloi 19.9. Talo ja sen toiminta oli yhdistänyt kylän väkeä 50 vuoden ajan. Klubi oli koulun lisäksi ainoa paikka kokoontumiseen ja sen tilojen ja toiminnan eteen oli tehty paljon työtä. Talossa oli monenlaista toimintaa. Siellä kokoontui ompelupaja, lasten kerhot, siellä esitettiin elokuvia, pidettiin konsertteja, tansseja, diskoja ja juhlia.

Mujejärven alueen hallintopäällikkö Aleksander Pasuk kertoi, että saatuaan uutisen, hän ajoi Repolaan ja näki surullisen näyn. Kulttuurikeskuksen rakennus oli palanut täysin maan tasalle. Kulttuuritalon johtaja Natalia Kolyada oli shokissa tapahtuneesta. Palossa tuhoutui käsityökokoelmat, teatteripuvustus ja paljon muuta yhdessä tehtyä.

ŠUOLAGRUZIT

Krusie (syysmaitosienet eli rouskut)

Šuolua

Muššanviinimarjan ta karkiejuuren lehtie (piparjuuren), ukropan sontikkoja (tillin kukintoja)

Keryä šykyšyllä vahvoja krusie, puhissa ne lehtilöistä ta ruhkista, jalat leikkua. Još šiula on keššikokosie ta pienie krusija, niin niitä ei pie leikata, kun pitäy jättyä kokonaisina. Jos sienien lakit ollah liijan šuuret, niin jakua ne nelläh ošah. Šienet hyväšti peše ta kua vettä piällä, kattua pellavapyyheliinalla ta jätä päiväkši šeisomah veješšä, illalla muuta likani vesi puhtahah. Näin rua kolme päivyä. Nelläntenä päivänä lat'tua šienet šiiviläh ta jätä valumah koko päiväkši.

Illalla keryä muššanviinimarjan ta karkiejuuren lehtie, ukropan sontikkoja. Ota poluutakattila (emalikattila) ta pane šen pohjah lehet, šiitä šuolua järeillä šuolalla, lat'tua šienirivi, tuaš šuolua ta niin jata, kuni ei loputa kaikki šienet. Krusien piällä pane kattilua pienempi kanši ta ašeta kivi painokši. Tärkietä on hyvin šuolata šienet. Šentäh kun još šie panet liijan vähän šuolua, niin krusit hapatah, a još liijan äijän, niin Iiijat šuolat voit šiitä livottua veješšä.

Netälin tahi 10 päivän piäštä voit panna šuolakrusit purkkiloih ta korjata ne jäiškuappih. Šyö niitä talvella keitetyn potakan kera.

Hallitus 1.3.2023 - 28.2.2024

Antti Pottonen, *puheenjohtaja*
pottonen@gmail.com

Valentina Afanassieva
valentina.afanassieva@elisanet.fi

Jyrki Kyöttinen
jyrki.kyottinen@welho.com

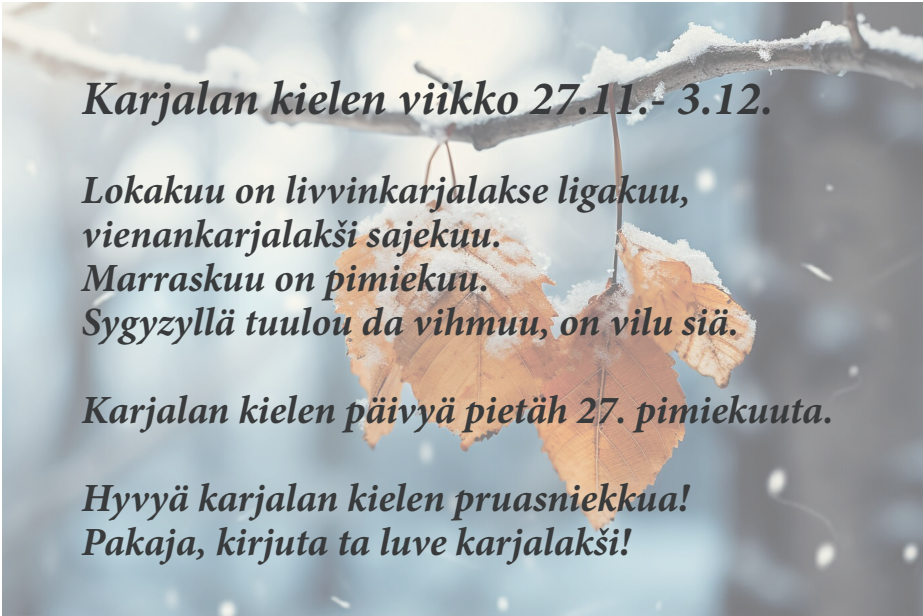
Ville Pönttönen
ville.panttonen@gmail.com

Päivi Sandberg
paivisandberg@gmail.com

Lea Tserni-Puittinen
Kylänhdentie 24, 81810 JAMALI
leatserni@gmail.com

Jorma Turunen
jorma.t.turunen@gmail.com

Hallituksen ulkopuolinen jäsensihteeri
Päivi Kiiskinen
Kiehiskuja 3, 80140 JOENSUU
paivi.kiiskinen1@gmail.com

Karjalan kielen viikko 27.11.- 3.12.

*Lokakuu on livvinkarjalakse ligakuu,
vienankarjalakši sajekuu.*

Marraskuu on pimiekuu.

Sygyzyllä tuulou da vihmuu, on vilu siä.

Karjalan kielen päivyä pietäh 27. pimiekuuta.

Hyvyä karjalan kielen pruasniekkua!

Pakaja, kirjuta ta luve karjalakši!